

Liittolaisten laivasto Dardanellien salmella.

Sotalaivojen kehityksestä

Kreikkalainen kolmisoutu.

Kun yhteiskunnallisessa kehityksessä yksityisomistus pääsi valalle, alkoi taistelu rikkauksien omistamisesta ja kilpataistelu eri tuottajien välillä, jotka keskenään taistelivat markkinapaikoista.

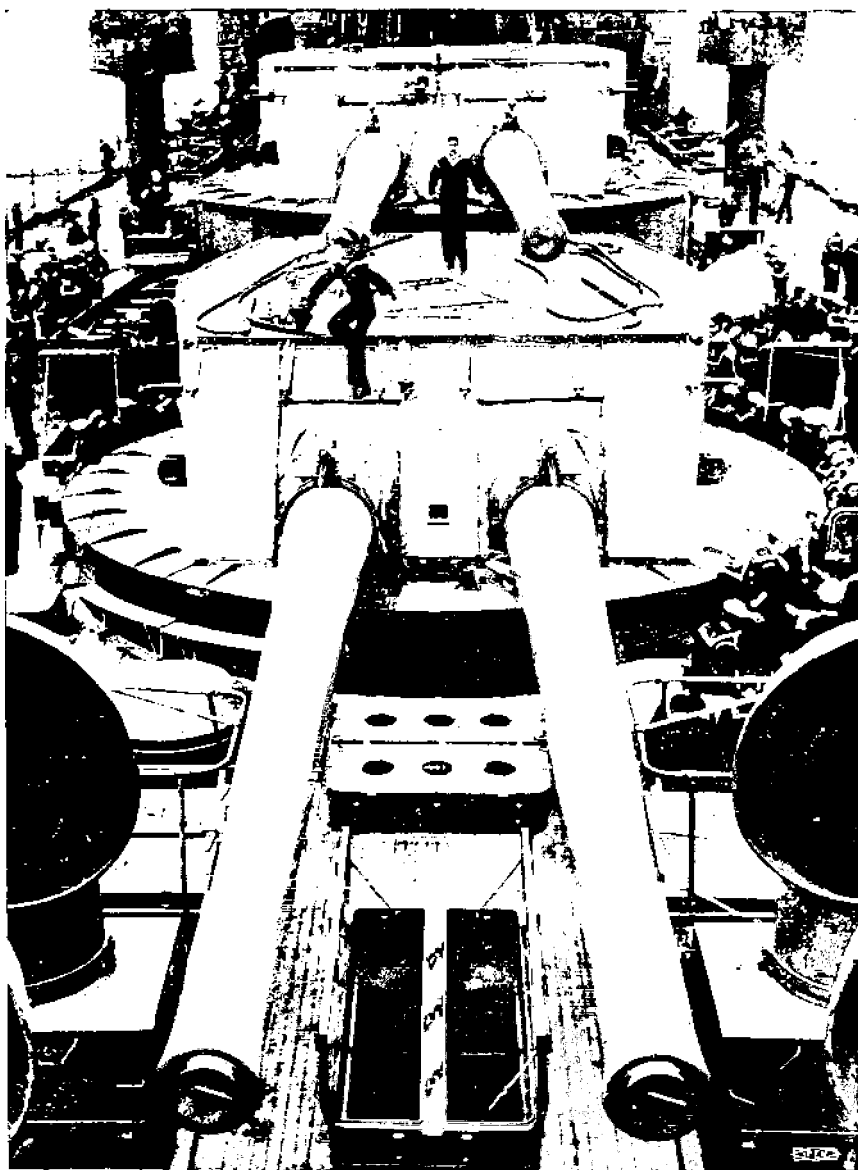
Tätä taistelua rikkauksien omistamisesta on jatkunut vanhalta-

ajalta nykyaikaan saakka. Parhailtaan "sivistynyt" maailmamme viettää toista vuotta suurta verijuhlaa, joka on niin hirvittävää laadultaan, että "sivussa-olijoiden" on sitä mahdotonta edes käsittää.

Ihmiskunnan sanotaan sivistyvän päivä päivältä, mutta kun luomme katsauksen menneisiin aikoihin, niin huomaamme, että juuri rikkauksien omistamistaistelussa ollaan nykyaikana kuitenkin moninkerroin julmempia kuin ennen — tekniikan voittokulun suosiollisella avustuksella on murhaaminen saatu kohotetuksi hirvittäväksi joukkomurhaamiseksi.

Kun siis tarkastelemme sotalaivojen kehitystä, tiedämme, että sotalaivoja ei valmistettu ennenkuin alkoi merikauppa. Kun merikauppaa syntyi, silloin alkoi taistelu markkinapaikoista ja taistelu laivalla olevasta lastista.

Vanhanajan ensimmäinen kauppansa oli foinikialaiset. He alkoivat harjoittaa verrattain laajaa me-

Ushinnat amerikalaisen sotatähtäin kansi järeine tykkineen.

riliikennettä. Näin tuli heistä myös ensimmäiset sotalaivojen rakentajat. Heidän kauppalaivansa olivat samalla sotalaivoja ja niiden miehistö aseilla varustettu.

Taas tehtiin uusia keksintöjä. Roomalaiset laittoivat sotalaivoihinsa laskusiltaja, jotka kiinnitettiin lähestyvään vihollisalukseen. Tällöin muuttui taistelu jossain mää-

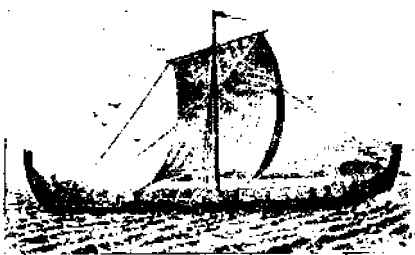
Roomalaisia sotalaivoja meritaistelussa.

Foinikialaisilta perivät kreikkalaiset sotalaivaston rakentamistaidon. Olosuhteet olivat jo suuresti edistyneet ja ne taasen synnyttivät uusia tarpeita. Niinpä kreikka-

rin maataistelun tapaiseksi. Myös käyttivät kreikkalaiset ja roomalaiset sotalaivojensa etukeulassa ulorevia, rautakarkisia puskureita vihollislaivan upottamiseksi.

Keskiajalla tulivat merellä tunnetuiksi Skandinavian viikingit. He käyttivät laivoissaan raakapurjeita ja airoja. Laivat olivat kannettomia, eikä niillä vielä ollut peräsimiä, enempää kuin kreikkalaisilla ja roomalaisillakaan sotalaivoilla.

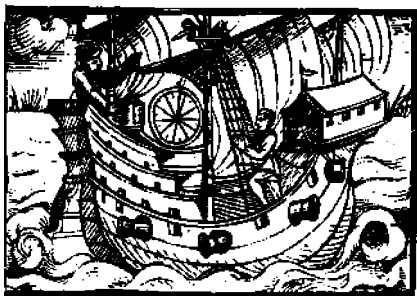
Keskiajan loppupuolella kääntyi

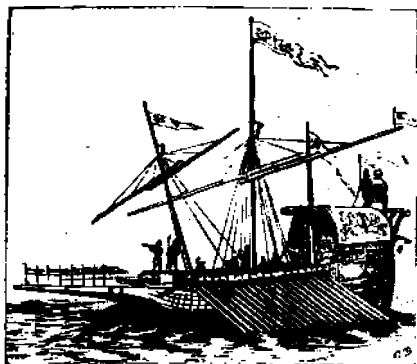
Skandinavalainen viikingiläiva.

laisten sotalaivoissa tapaamme jo sekä airoja, että purjeita. Oli jo suuriakin sotalaivoja, joissa airoja käytettiin kolmessa kerroksessa päällekkäin. Niitä kutsuttiin kolmisoutuisiksi.

Roomalaiset loivat itselleen ensimmäisen sotalaivastonsa ensimmäisen puunialaissodan aikana noin v. 260 ennen ajanlaskumme alkua.

Suomessa käytetty sotalaiva 1500-luvun alkupuolella. Senaikuisen piirroksen mukaan.

Venetsialainen kalerilaiwa keskiajan lopulta.

kauppa venetsialaisille ja genualaisille. Siitä seurasi heidän sotalaivastonsa tuleminen sen ajan voimakkaimmaksi. Heidän sotalaivojansa kutsuttiin kalereiksi eli sotulaivoiksi. Käytettiin tosin

hiä. Elinikänsä saivat olla airojen kimpussa, siinä viettää yönsä ja päivänsä. Mutta näitä soutajia hankittiin suuresti myös ryöstön kautta. Kalerilaiwat hyökkäsivät kauppalaivojen kimppuun ja tekivät niiden miehistöistä kalerisoutajia.

Kun tullaan keskiajan loppupuolelle, niin on jo harpattu sotalaivojen kehityksessä pitkä askel. Noin 1400-luvulla keksivät näet portugalilaiset laivatykin. Heidän sotalaivansa liikkuvat purjeilla ja käytettiin niissä peräsintä. Laivatykin keksintö synnytti n. s. tykkiportin keksinnön. Ranskassa näet alettiin asettaa laivatykkeitä useampaan riviin päällekkäin.

Uuden ajan alkupuolella alettiin käyttää merisodassa n. s. ketjukuulia vihollislaivan taklauksen

Meritaistelu 1600-luvulla.

purjeitakin. Näitä kalerilaivoja käyttivät Europan vallat sotalaivastoissaan vielä 1700-luvulla.

Kalerilaivojen soutajien kohtalo oli kauheata. Soutajat olivat etupäässä kuolemaantuomittuja mie-

vahingoittamiseksi. Sotalaiwat olivat erittäin tulenarkoja. Ne olivat rakennettuja puusta. Niinpä vielä 1800-luvun alkuvuosikymmeninäkin olivat suurimmatkin sotalaiwat puisia.

Nykyaikaisen jättiläisvoimalan kaivamat "pöyhäntä"

Mutta tekniikan voittokulku kulki vihassa vauhdissa eteenpäin. Alettiin käyttää höyryä liikevoimana. Silloin muuttuivat entiset sotapurret höyrylaivoiksi ja niitä alettiin rakentaa raudasta.

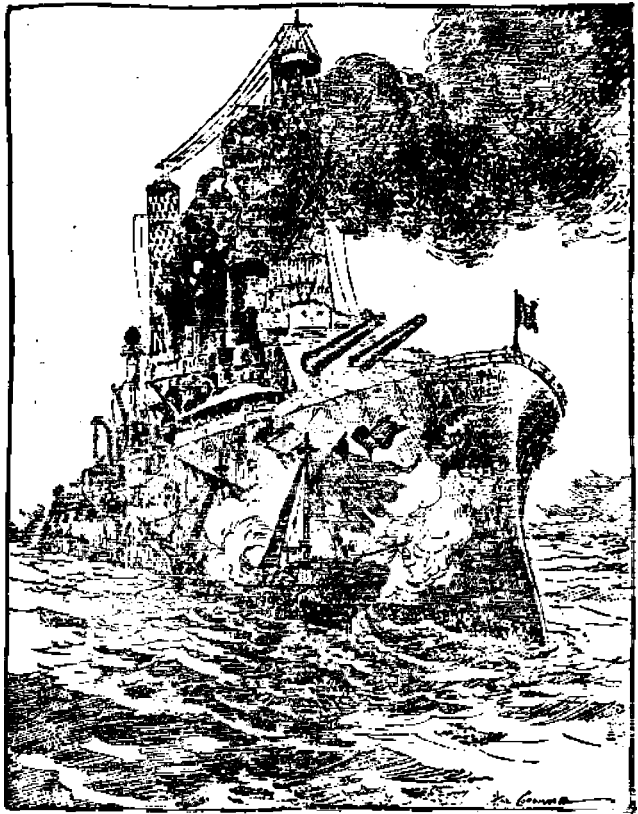
Amerikan sisällissodan aikana (1860—1865) keksittiin "Monitor" sotalaiva. Se oli jo varustettuvahvalla rautapanssarilla. Sen kansi oli matalalla, kohoten vain vähän vedenpinnasta. Pääasiana tässä laivassa oli liikkuva, voimakkailla tykeillä varustettu panssari-torni, jonka pyöreästä teräspinnasta viholliskulat kimposivat sivuun.

"Monitor" antoi sysäyksen uuden aikaiselle panssarilaivatyyppille. Mitä tehokkaimpia räjähdys oineita osattiin käyttää laivatyykeissä, sitä vahvemmaksi täytyi panssari rakentaa.

Ja niin on kehitys tällä alalla kulkenut vahvasti eteenpäin, synnyttäen nykyiset jättiläismäiset merihirviöt. Nykyaikainen taistelulaiva muodostaa jo itsessään pienosen murhaajakaupungin. Sillä on miehistöäkin 800—1,000 miestä. Yksi ainoa suurimpia taistelulaivoja maksaa noin viisitoista miljoonaa dollaria ja viidentoista

vuoden perästä se on jo pelkkänä romaurationa — kelpaamaton enää "jaloon" tehtävänsä.

Yksi ainoa tällaisen taistelulaivan 14-tuuman kanuuna maksaa tarpeeseen 170,000 dollaria. Yksi ainoa yhteislaukaus maksaa lähes 20,000 dollaria.

Nykyaikainen sotalaiva verrattuna 100 vuotta sitten käytännössä olleeseen suurimpaan sotalaivaan.

Mitä hirveitä summia! Jos nämä rahat käytettäisiin valistustarkeiksiin, miten paljo hyvää ne aikaansaisivatkaan!

Mutta valistukseen "ei riitä varoja". "Sivistys" vaatii murhaneita, jotka vuosivuodelta niele-

vät yhä suurempia summia. Eikä tämä verinen kehityskuiku ja sen synnyttämä kauhistuttava tuho leju ennenkuin sen synnyttäjä, ny-

kyinen kapitalistinen järjestelmä on muserrettu ja tilalle luotu sosialistinen yhteiskuntajärjestelmä.

“Lusitanian” uppoaminen.

Silminnäkijän kertomusten mukaan tehty piirros “Lusitanian” uppoamisesta